

Tilladelse til hestehold

Ellelausvej 11, 8660 Skanderborg
§16 b Husdyrbrugloven

Juli 2024

DATABLAD

Beliggenhed	Ellelausvej 11, 8660 Skanderborg
Ejer	Janni Storgaard
Adresse	Ellelausvej 11, 8660 Skanderborg
Tlf. nr.	2299 1622
E-mail.	janni@lykkesholm.net
Matr. Nr. og Ejerlav	6a og Skårup By, Fruering
CVR nr.	40540644
CHR. nr.	53772
Ejendoms nr.	100000894
Driftsansvarlig	Janni Storgaard Madsen
Brugstype	Hestehold/rideskole
Tilsynsmyndighed	Skanderborg Kommune
Tilladelses dato	4. juli 2024

Indhold

1.	Afgørelse	4
1.1	Godkendt produktionsareal	4
1.1.1	Frist for udnyttelse	4
1.2	Vilkår	5
1.2.1	Generelle vilkår	5
1.2.2	Vilkår om produktionsareal	5
1.2.5	Vilkår om støj	5
1.2.6	Vilkår om håndtering af affald	6
1.2.7	Vilkår om bekæmpelse af skadedyr	6
1.2.8	Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand	6
1.2.3	Vilkår om egenkontrol	7
1.2.4	Vilkår til forebyggelse af uheld	7
1.2.5	Vilkår ved ophør	7
1.3	Offentliggørelser	7
1.4	Klagevejledning	7
1.5	Resume af tilladelse	9
2.	Ansøgning og Miljøvurdering	10
2.1	Lovgivningsmæssig baggrund	10
2.2	Beskrivelse af det ansøgte projekt	10
2.3	Produktionsareal og husdyrhold	11
2.4	Anlæg og Beliggenhed	12
2.4.1	Faste afstandskrav	12
2.4.2	Opbevaringskapacitet	13
2.4.3	Affald	13
2.5	Lugt	13
2.6	Andre potentielle nabogener	14
2.6.1	Skadedyr	14
2.6.2	Støv	15
2.6.3	Støj	15
2.6.4	Lys	15
2.6.5	Transporter til og fra ejendommen	15
2.7	Jord, grundvand og overfladevand	16
2.7.1	Jord og grundvand	16
2.7.2	Håndtering af overfladevand	17
2.8	Natur	17
2.8.1	Natura 2000	18
2.8.2	Bilag IV arter	19
2.8.3	Anden beskyttet natur, kategori 2 og 3	19
2.9	Landskabelige- og kulturhistoriske værdier	22
2.9.1	Landskab	22
2.9.2	Kulturhistorie, geologiske interesser og fredninger	23

1. Afgørelse

1.1 Godkendt produktionsareal

Skanderborg Kommune har den 15. april 2024 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse for husdyrproduktionen på Ellelausvej 11, 8660 Skanderborg, matrikel nr. 6a m.fl. omhandlende følgende:

Skanderborg Kommune meddeler hermed tilladelse til hestehold på Ellelausvej 11, 8660 Skanderborg, bestående af:

- 774 m² samlet produktionsareal til heste på dybstrøelse, fordelt på to stalde og fire læskure
- Indretning af ridehal i tidligere maskinhus
- Ny ridebane i tilknytning til eksisterende bygninger

Staldanlæggene kan med denne tilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.’

Dispensation fra afstandskrav på 15 m mellem stald og stuehus, jf. §§8 stk. 1 nr. 4 og 9 stk. 3.

Lovliggørelse af den eksisterende ridebane mv. inden for en fredning behandles i en særskilt sag.

Miljøtilladelsen meddeles i henhold til *Husdyrbrugloven*¹ – samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*², som begge har til formål at begrænse forurening og gener fra erhvervsmæssige husdyrbrug.

Afgørelsen er truffet på grundlag af ansøgning nr. 244580, herunder de beregningsmodeller, som indgik i ansøgningssystemet d. 3. maj 2024 og kommunens registreringer og vurderinger. Se yderligere under afsnit 3.

Det aktuelle projekt er vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Projektet forudsættes at leve op til de gældende vand- og naturplaner.

Der gøres opmærksom på, at etablering af de nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet tilladelse til udledningen af overfladevand og givet en byggetilladelse til læskurene fra Skanderborg Kommune.

I øvrigt gøres opmærksom på, at tillægget ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

1.1.1 Frist for udnyttelse

Senest 6 år efter tilladelsen er meddelt, skal godkendelsen være udnyttet. Det vil sige at nyt byggeri skal være færdigmeldt og produktionen startet. Hvis en del af afgørelsen ikke er udnyttet, bortfalder den del som ikke er udnyttet.

Hvis ikke har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, som ikke har været udnyttet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

² Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen nr. 300 af 20. marts 2024

1.2 Vilkår

Denne tilladelse meddeles på nedennævnte vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for tilladelsen.

1.2.1 Generelle vilkår

1. Et eksemplar af nærværende tilladelse skal til enhver tid være tilgængelig på landbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om indholdet i tilladelsen.

Landbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for tilladelsen, herunder de vilkår som er stillet for tilladelsen.

2. Beredskabsplanen skal være umiddelbart tilgængelig for alle med ærinder i stalden.
3. Opbevaring af diesel og fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

1.2.2 Vilkår om produktionsareal

4. Tilladt produktionsareal

Tabel 1-1 Oversigt over tilladt produktionsareal

Stald og dyretype	Areal, m ²	Gulvtype	Placering
Stald	286	Dybstrøelse	Tidligere svinestald, vest
Stald 2	333	Dybstrøelse	Tidligere svinestald, øst
Læskur	32	Dybstrøelse	Vestsiden af ridehal
Læskur 2	14	Dybstrøelse	I vinterfold til sheltlandsponyer
Læskur 3	32	Dybstrøelse	I vinterfold til tinker-ponyer
Læskur 4	77	Dybstrøelse	Vestsiden af ridehal
Produktionsareal i alt	774	-	

Staldanlæggene kan med denne tilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Derudover kan det tidligere maskinhus indrettes til ridehal, og der kan anlægges en ny ridebane i tilknytning til eksisterende bygninger syd for læskur 2 og 3, se figur 1-1.

5. Ridebanen må udelukkende opbygges af grus, sand og muslingeskaller. Lys på banen sættes som LED-ledning på hegnet omkring banen i ca. 1 m's højde.
6. Ridebanen skal ryddes for hestepærer efter hver brug.
7. Beplantningen omkring hele ejendommen skal bevares og vedligeholdes.

1.2.5 Vilkår om støj

8. Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må i intet punkt overstige følgende grænseværdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref.tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref.tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref.tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

Målinger eller beregninger til kontrol af, at støjvilkåret er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANKA eller godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre ”Miljømåling-ekstern støj”. Udgifter dertil afholdes af virksomheden.

1.2.6 Vilkår om håndtering af affald

9. Affald skal opbevares på en måde, som ikke medfører forurening af omgivelserne, herunder jord, grundvand, vandløb eller luft.
10. Der skal foreligge dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald f.eks. i form af kvitteringer fra aftagende firmaer.
11. Døde dyr skal anmeldes til afhentning senest inden for 24 timer efter konstatering af dødsfaldet. Hvis opbevaringen sker i en container, kan det vente indtil containeren er fuld, dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter påfyldning af containeren er begyndt.
12. Døde dyr skal i tidsrummet indtil afhentning opbevares således, at de er afskærmet mod hunde og vilde dyr på en måde, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

1.2.7 Vilkår om bekæmpelse af skadedyr

13. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Danmarks Jordbrugsforskning, skadedyrlaboratoriet.
14. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

1.2.8 Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand

15. I forbindelse med påfyldning af gyllevognen må der ikke spildes flydende husdyrgødning på jorden således, at der er fare for forurening af jord, grundvand, vandløb eller dræn.
16. Der skal anvendes gyllevogn med påmonteret kran, som svinger ind over tanken, eller der skal anlægges en læsseplads, hvorfra spild ledes til en opsamlende beholder.
17. Spildevand fra vask af stalde betragtes som flydende husdyrgødning, som skal ledes til en gyllebeholder, da det kan indeholde rester af foder og gødning.

18. Opbevaringsanlæggene for husdyrgødning på ejendommen skal have en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.
19. Gyllebeholderen med et overfladeareal på 403 m² skal have fast overdækning. Overdækningen skal være lukket hele tiden, undtagen ved tømning.
20. Dybstrøelse fra hestestalde og læskure skal bringes direkte fra stalden og ud på marken, og nedbringes umiddelbart efter.

1.2.3 Vilkår om egenkontrol

21. Det skal kunne dokumenteres at ovenstående vilkår er overholdt.

1.2.4 Vilkår til forebyggelse af uheld

22. Landbruget skal indrettes og drives således, at spild og andet utilsigtet udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges.
23. Pumpning af gylle til gyllevogn skal ske under opsyn. Pumpeanlægget til og fra gyllebeholderen skal være udformet, så pumpen ikke kan aktiveres ved et tilfælde, evt. ved brug af nøgle.
24. Der skal foreligge en beredskabsplan på ejendomme, med relevante kort og telefonnumre.
25. Ved uheld der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112.

1.2.5 Vilkår ved ophør

26. Ved ophør af driften på ejendommen skal stalde m.v. rengøres og alle oplag af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

1.3 Offentliggørelser

Første udkast til afgørelsen blev den 29. maj 2024 sendt i høring hos ansøger og konsulent.

Naboer inden for lugtgeneafstand til byzone og matrikulære naboer fik ved brev af 14. juni 2024 udkastet tilsendt, og blev orienteret om at de havde mulighed inden for 14 dage at indsende eventuelle kommentarer til Skanderborg Kommune indtil den 30. juni 2024.

Kommunen modtog ingen bemærkninger i høringsperioden.

Afgørelsen om tilladelse af husdyrproduktionen Ellelausvej 11, 8660 Skanderborg, er truffet den 4. august 2024, og offentliggøres på Skanderborg Kommunes hjemmeside [www.skanderborg.dk/bliv hørt](http://www.skanderborg.dk/bliv_hørt), den 5. august 2024.

1.4 Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyr godkendelsesloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest 2. august 2024.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af nmkn.dk. Klageportalen ligger på borger.dk og virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem

Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning. Udnyttelse af afgørelsen i klageperioden, og mens en eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyrgodkendelsesloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Lykkesholm Pony Rideklub v/Janni Storgaard
Velas, Anne Kirkegård

Navn	E-mail
Styrelsen for patientsikkerhed, tilsyn og rådgivning Nord	trvest@stps.dk
Det Økologiske Råd	husdyr@ecocouncil.dk
Danmarks Naturfredningsforening	dnskanderborg-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening	natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg lokalgruppe	skanderborg@dof.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund	oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening	mail@dkfisk.dk
Forbrugerrådet	fbr@fbr.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	ae@ae.dk

1.5 Resume af tilladelse

Beskrivelse af det ansøgte projekt

Tilladelse til eksisterende hestehold med tilhørende anlæg på Ellelausvej 11, 8660 Skanderborg i eksisterende bygninger.

Da der er mindre en 15 m fra de eksisterende stalde til stuehuset på ejendommen, giver kommunen dispensation fra afstandskravet om minimum 15 m mellem stald og stuehus ikke overholdes, da der kun er ca. 8 m mellem bygningerne.

Forurening og gener fra husdyranlægget

Alle lugtgenekriterier og ammoniakdeposition til naturområder er overholdt. Kommunen vurderer, at afstanden til naboer er så lang, at der er ikke vil være væsentlige gener fra driften på ejendommen.

Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Ejendommen ligger i et område med særligt landskabelige interesser. Da alle anlæg på ejendommen ligger samlet, med læ-beplantning omkring opleves hele ejendommen som en samlet enhed.

Kommunen vurderer at landskabelig- og kulturhistoriske interesse ikke påvirkes væsentligt.

Afgørelse

Kommunen giver tilladelse til hold af heste på dybstrøelse i de to stalde og i læskurene på figur 1-1, indretning af ridehus i det tidligere maskinhus, og etablering af en ekstra ridebane, med placering som vist på figur 1-1. Den eksisterende ridebane med tilhørende anlæg behandles særskilt i en landzonetilladelse, hvor vurdering hos Fredningsnævnet indgår.

2. Ansøgning og Miljøvurdering

2.1 Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til et staldareal med mere end 100 m², skal anlægget vurderes i henhold til § 16b i *Husdyrbrugloven*. Denne tilladelse er således udarbejdet efter *Husdyrbrugloven*, hvori EU's VVM-direktiv³ og IE-direktiv⁴ er indarbejdet.

I tilladelsen er der redegjort for konsekvenserne etablering af hestehold og rideskole på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

2.2 Beskrivelse af det ansøgte projekt

Der søges om lovliggørelse af indretning af hestestald med dybstrøelse i de tidligere svinestalde, ”stald” og ”stald 2”, fire læskure, ridehus i eksisterende bygning og anlæggelse af en ekstra ridebane, se figur 1-1.

Den eksisterende ridebane mangler en lovliggørelse, men da den ligger inden for en fredning, vil sagsbehandlingen i den forbindelse ske i en særskilt sag.

³ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

⁴ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

Figur 2-1 Oversigt over de ansøgte stalde og anlæg

2.3 Produktionsareal og husdyrhold

Husdyrbrugets produktionsramme reguleres ud fra størrelsen af produktionsarealet. Derudover har dyretyper og stalddtyper, samt evt. anvendelse af miljøteknologier afgørende betydning for husdyrbrugets miljøbelastning.

Det samlede ansøgte produktionsareal på Ellelausvej 11, 8660 Skanderborg, er 774 m², fordelt på forskellige stalde (se tabel 2-1). Skanderborg Kommune stiller vilkår om, at det angivne produktionsareal, og stalddtyper skal overholdes. Der må kun være hestehold på ejendommen.

Staldanlæggene kan med denne tilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Tabel 2-1. Oversigt over stalde, dyretyper og produktionsareal

Staldnavn	Staldstørrelse	Dyre- og stalddkategori	Produktionsareal
Stald	286	Heste på dybstrøelse	286
Stald 2	333	Heste på dybstrøelse	333
Læskur	32	Heste på dybstrøelse	32
Læskur 2	14	Heste på dybstrøelse	14
Læskur 3	32	Heste på dybstrøelse	32

Læskur 4	77	Heste på dybstrøelse	77
			I alt 774

2.4 Anlæg og Beliggenhed

Husdyranlægget ligger samlet på adressen Ellelausvej 11, 8660 Skanderborg. Hele anlægget, herunder de ansøgte stalde, ligger ca. 1.400 syd for byzonen ved Fruering. Afstanden til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er ca. 450 i sydvest for ejendomme (Ellelausvej 4), mens afstanden til samlet bebyggelse ligeledes er ca. 450 m (Ellelausvej 4 i Skårup).

2.4.1 Faste afstandskrav

I Husdyrbruglovens §§ 6 og 8 er en række afstandskrav, som husdyranlæg på ejendommen skal overholde, se tabel 2-2.

Tabel 2-2 Generelle afstandskrav jf. Husdyrbrugloven §§ 6 og 8 samt faktiske afstande fra anlægget

	Generelle afstands- krav, m	Aktuel afstand, m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	40
Almene vandforsyningsanlæg	50	1.500
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	230
Offentlig vej og privat fællesvej	15	220
Levnedsmiddelvirksomhed	25	Over 25 m
Beboelse på samme ejendom	15	8
Naboskel	30	150
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	1.400
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	700
Nabobeboelse	50	310

De eksisterende stalde ligger begge ca. 8 m fra stuehuset, som længer fra oprindelige gård opført i hhv. 1916 og 1928. Staldene ligger symmetrisk på hver side af stuehuset.

Staldene har tidligere været anvendt til svinestalde og er nu indrettet med bokse til heste. Der findes fortsat gyllekanaler under stalden med forbindelse til gyllebeholderen. Vaskevand fra stalden vil derfor blive afledt til gyllebeholderen.

Kommunen vurderer, at det er mere hensigtsmæssigt, at udnytte de eksisterende bygninger fremfor at bygge nyt, og dispensere på den baggrund fra afstandskravet på 15 m mellem stuehus og stald.

Skanderborg kommune vurderer på den baggrund, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses til det niveau, som er opstillet i husdyrgodkendelsesloven, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

2.4.2 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten på ejendommen omfatter en gyllebeholderen, som udgør et areal på 403 m². Volumen på gyllebeholderen er 1600 m³, tabel 2-3.

Til gyllebeholderen anvendes teltoverdækning, som skal være lukket, med undtagelse af de korte perioder, hvor beholderen tømmes.

Der produceres ca. 200 tons husdyrgødning/dybstrøelse i hestestaldene. Dybstrøelsen køres direkte fra stalden og til udbringning på marken to gange om året. Krav om opbevaringskapacitet kan derfor opfyldes ved at dybstrøelsen bliver liggende i staldene indtil udbringning.

Hestepærer som samles op fra ridehus, ridebane mv. smides i gyllebeholderen. Derudover anvendes gyllebeholderen til udefra kommende gylle.

Tabel 2-3 Oversigt over opbevaringsanlæg og befæstede pladser, der anvendes fremover

Anlæg	Byggeår	m ² / m ³	Afløb til	Seneste 10 års beholderkontrol ⁵	Overdækning
Gyllebeholder	1992	403/1600	-	2024	Teltoverdækning

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes den beregnede opbevaringskapacitet at være tilstrækkelig

2.4.3 Affald

Døde dyr afhentes af DAKA. Opbevaring indtil afhentning skal følge den gældende Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal følge det gældende regulativ for Skanderborg Kommune. Det kan til enhver tid ses på www.renosyd.dk.

Der er i regulativet bl.a. krav til opbevaring af farligt affald som f.eks. spildolie: Affaldet skal opbevares i godkendt emballage på en plads med tæt bund, der kan opsamle indholdet fra den største beholder, og pladsen skal være overdækket.

Skanderborg Kommune vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.5 Lugt

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra staldene. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om foråret og sensommer.

Faktaboks

⁵ Jævnfør Bekendtgørelse nr. 723 af 12. september 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand (med senere ændringer), skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10. år af en autoriseret kontrollør.

I *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3, pkt. B), er der fastsat lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E⁶ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m³ luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Tabel 2-4 Beregnede lugtgene afstande i husdyrgodkendelse.dk

Områdetype	Lugtgeneafstand, an-søgt drift, m	Lugtgeneafstand, korrigeret*	Faktisk afstand fra staldanlægget, m
Byzone, 5 OU	44,2	44,2	571
Samlet bebyggelse, 7 OU	29,6	26,3	526
Enkeltbolig*, 15 OU	-	-	1.410

*Lugtspredning kan ikke beregnes i husdyrgodkendelse.dk

Alle lugtgenekriterier er overholdt med god margin, se tabel 2-4. På den baggrund vurderer Skanderborg Kommune, at der ikke vil opstå væsentlige lugtgener fra husdyrholdet.

2.6 Andre potentielle nabogener

I den Miljøtekniske redegørelse er redegjort for en række forhold, som kunne give anlednings til gener.

2.6.1 Skadedyr

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer. Gyllekanaler og dybstrøelse kan være gode udklækningssteder for fluerne. Da naboerne bor forholdsvis langt væk, vurderer kommunen, at der ikke vil opstå gene for naboer.

I forbindelse med dyrehold, vil der være forøget risiko for skadedyr. Der er tale om åbne stalde, med forholdsvis stor menneskelig aktivitet. Foderspild og rester fjernes dagligt, og der holdes i øvrigt ryddeligt omkring ejendommen og i staldene.

⁶ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

Hvis der skulle komme rotter, skal dette anmeldes til kommunen.

2.6.2 Støv

Der vil forekomme støv ved håndtering af halm, foder og dybstrøelse. Derudover kan det i tørre perioder støve ved færdsel på tilkørselsvejen.

Skanderborg Kommune vurderer, at største risiko for støvgener ved naboerne er fra tilkørselsvejen. Hvis der skulle opstå denne form for gener, kan det afhjælpes med vanding/befugtning af vejen i tørre perioder.

Det er på den baggrund kommunens vurdering, at risikoen for væsentlige støvgener er minimal.

2.6.3 Støj

Støjkilderne vil hovedsageligt være ventilationsanlæggene og foderanlægget inklusive transportsnegle for kornet, mølle og blandingsanlæg. Det vurderes, at husdyrbruget skal overholde støjgrænserne for ”Type 3. Blandet bolig og erhverv” i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Der er opstillet et vilkår i forbindelse med støj, som vil komme i anvendelse, hvis der kommer klager over støj fra ejendommen.

2.6.4 Lys

Det er oplyst i ansøgningen, at der kommer udendørs belysning ved ridebanen tættest ved bygningerne, i form af en LED-ledning, som er monteret ca. 1 m over jorden på hegnet rundt om banen.

Derudover ved indgangen ved dørene til staldene, som tændes ved hjælp af en sensor. Tilkørslen er [beskrivelse]. Da der er beplantning hele vejen omkring ejendommen, vil lyset kan formentlig kun i begrænset omfang kunne ses fra omgivelserne.

På denne baggrund vurderes, at belysning i forbindelse med hestehold og rideskoleaktivitet, ikke vil være til gene for naboer.

2.6.5 Transporter til og fra ejendommen

I forbindelse med ansøgningen er oplyst, hvor mange transportere hesteholdet og driften af rideskolen afføder, se tabel 2-5.

Tabel 2-5 Estimeret antal transportere til og fra ejendommen

Transporttype	Ansøgt drift	Hyppighed/periode	Firma
Lastbil			
Foder	4 pr. år	Hver 3. måned	DLG, Land og Fritid
Døde dyr	1-2 pr. år	Efter behov, hentes ved asfaltvej.	DAKA
Affald	26 pr. år	Hver 14. dag	Vognmand
Personbil			
Dyrelæge	6-7 pr. år	Hele døgnet	
Beslagsmed	52 pr. år	Dagtimerne	

Kunder	20 pr. dag = 7.300 pr. år	Dagtimerne	Børn og forældre
I alt til og fra offentlig vej	7.391/år 20,25 /døgn, heraf 0,25 som lastbil		
Traktor			
Wrap/hø	2 pr. år	Producere selv 1. og 2. slet i sommerperioden	Ejer
Udmugning	3 pr. år	Køres direkte ud på markerne	Ejer

Kommunen har ingen aktuelle trafiktællinger på Ellelausvej. Der findes en trafiktælling fra 2023 på Bjergvej, ligger parallelt med Ellelausvej, syd for. Begge veje er forbindelse mellem Hvolbæk og Oddervej. På Bjergvej er talt en årsdøgn trafik på 298, herfra 7 lastbiler og en hverdags-døgn-trafik på 340 biler. På Oddervej ved Skårup er den nyeste trafiktælling fra 2020, og viser en års-døgn-trafik på 5.354 biler.

Ellelausvej kan formentlig sammenlignes med Bjergvej. I ansøgningen er oplyst, at der vil være ca. 20,25 transporter om til og fra ejendommen pr. døgn. Langt hovedparten er personbiler i forbindelse med rideskolen. Hvis trafikken på Ellelausvej svarer omtrent til Bjergvej, vil trafikken til Ellelausvej 11 udgøre 6-8 % af den daglige trafik. Da der langt overvejende er tale om personbiler, der omtrent 100 m fra indkørslen til de nærmeste boliger og bilerne kommer primært i perioden kl. 14-19, er det kommunens vurdering, at trafikken ikke udgør en væsentlig gene for de omkring boende.

Vi ser derfor ingen grund til at regulere transporterne på husdyrbrugets interne veje.

Færdsel på offentlig vej er omfattet af færdselsloven, hvor politiet er myndighed, og kan derfor ikke reguleres i denne tilladelse.

2.7 Jord, grundvand og overfladevand

Risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand er som udgangspunkt sikret via anden lovgivning.

2.7.1 Jord og grundvand

Anlægget er placeret uden for et område udpeget som følsomt drikkevandområde.

Den eksisterende ridebane er opbygget af sand og grus og den nye ridebane vil blive opbygget af grus, sand og muslingskaller.

Hestepærer som lægges mens ridebanerne er i brug, fjernes umiddelbart efter brug og smides i gyllebeholderen. Dette er stillet som vilkår for tilladelsen.

Skanderborg kommune vurderer, at de stillede vilkår og den en gældende bekendtgørelse om olietanke sikrer mod olieforurening af jord og grundvand.

Ligeledes vurderer Skanderborg Kommune, at når reglerne for opbevaring og anvendelse af sprøjtemidler overholdes og retningslinjer i kommunale indsatsplaner følges, sikres både jord, grundvand og overfladevand mod forurening.

Spildevand håndteres ligeledes efter gældende lovgivning, og vaskevand fra staldene ledes til gyllebeholder.

2.7.2 Håndtering af overfladevand

Tagfladerne og befæstede arealer på ejendommen forbliver uændret.

Regnvand som falder på tage og befæstede arealer ledes til drænrør.

Nedsivning af regnvand kræver en nedsivningstilladelse, mens udledning til dræn eller vandløb kræver en udledningstilladelse. Gennem disse tilladelser sikres, at overfladevandet håndteres uden at belaste de omkringliggende områder.

2.8 Natur

Af tabel 2-6 fremgår størrelsen af den samlede ammoniakemission i nudrift og ansøgt drift fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 2-6 Beregnet ammoniak emission fra de ansøgte stald anlæg

Ammoniakemission	Kg kvælstof (N) pr. år
Nudrift (fra gyllebeholder, beregnet uden teltoverdækning)	161,2
Ansøgt drift	602,4
Meremission, som følge af udvidelsen:	441,21

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrgodkendelsesloven* er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, inddeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrgodkendelseslovens* § 7, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

Kategori 2-natur. Naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer, heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*⁷ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturtyper. Den tilladte maksimale **totaldeposition** fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, være en **totaldeposition** på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug ud over husdyrbruget, der søger, falder den tilladte **totaldeposition** til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget der søger, må **totaldepositionen** fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Den maksimale tilladte **totaldeposition** til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens den maksimale tilladte **merdeposition** til kategori 3-natur som udgangspunkt er 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Kommunen kan i konkrete tilfælde tillade en merdeposition til kategori 3-natur, der er større end 1,0 kg N pr. ha pr. år, men kan ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N pr. ha pr. år. Kommunen skal efter nærmere kriterier foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale kvælstof-merdeposition.

2.8.1 Natura 2000

Faktaboks

EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Såfremt marker er helt eller delvist beliggende inden for habitatafgrænsningerne skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste kategori 1-natur er Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen, som ligger ca.8,5 km vest for anlægget.

Det skrappeste afskæringskriterie for totaldeposition er 0,2 kg N/ha/år, hvilket gælder for husdyrbrug, hvor der er mere end et andet husdyrbrug som påvirker samme naturområder. Når der ikke er andre

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse (med senere ændringer).

husdyrbrug i nærheden, er afskæringskriteriet en total deposition på 0,7 kg N/ha/år. Depositionen som følge af den ansøgte produktion er beregnet til 0 kg N/ha/år, og overholder dermed afskæringskriteriet.

Da det nærmeste Natura2000 område ikke påvirkes af emissioner direkte af det ansøgte anlæg, vurderes det, at ingen Natura2000 områder vil blive påvirket af projektet. En nærmere beskrivelse af området er derfor undladt.

2.8.2 Bilag IV arter

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets⁸ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Den eneste bilag IV art, der findes i området, og som er relevant i forbindelse med at de ansøgte stalde, er stor vandsalamander. Stor vandsalamander har kendte, men spredte forekomster i området. Stor vandsalamander yngler i rene vandhuller, og kan bruge alle vandhuller som rastesteder. Den overvintre på land.

Ammoniakdepositionen fra produktionen til vandhuller i nærheden vurderes at være ubetydelig i forhold til den næringsstofftilførsel, der sker med vand fra omkringliggende marker. Stor vandsalamanders levesteder vurderes dermed ikke at blive påvirket af projektet.

Arter af flagermus kan også forekomme, men er ikke relevante i forbindelse med nærværende udvikelse, da der ikke vil være indgreb i potentielle yngle- og rasteområder for flagermus.

Da staldene er eksisterende og nye læskure og ridebane etableres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger på ejendommen, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke nogen bilag IV arter negativt.

2.8.3 Anden beskyttet natur, kategori 2 og 3

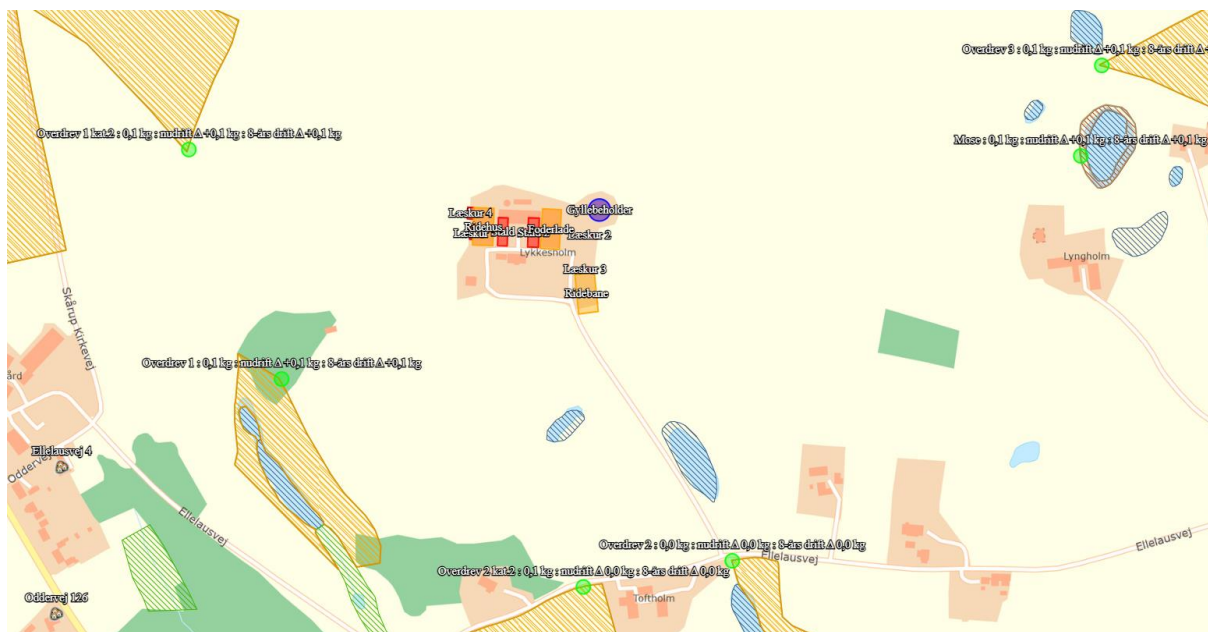
Indenfor 250-600 meter fra anlægget ligger flere § 3 beskyttede naturområder, se figur 2-2. Den nærmeste kategori 2-natur er et overdrev, som ligger ca. 350 meter mod nordvest fra den ansøgte stald. Total-deposition er beregnet til 0,1 kg N/ha/år til det nærmeste punkt.

Kravet om max 1 kg N/ha/år til kategori 2 natur er dermed overholdt.

Knap 300 meter sydøst for anlægget ligger et andet lidt mindre overdrev, som er nærmeste kategori 3 natur-område. Også her er total deponitionen 0,1 kg N/ha/år.

Da alle afskæringskriterier i husdyrbrugloven og ingen kategori 3 natur-områder vurderes at bliver påvirket væsentligt af hesteholdet, er ingen af områderne beskrevet nærmere.

⁸ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EOF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter* (med senere ændringer)).

Figur 2-2 Omkringliggende naturområder, der er beregnet deposition til

Baggrundsbelastningen for området på er opgjort til 11,2 kg N/ha/år. Overdrev har som udgangspunkt tålegrænser på 10-20 kg N/ha/år. Med denne baggrundsbelastning og en total-depositioner fra husdyranlægget på optil 0,1 kg N/ha/år vil ingen tålegrænser bliver overskredet.

Nærmeste kategori 3 skov er "Tilgroet lysåbent" som ligger ud til Skanderborg sø ca. 800 m sydvest for ejendommen. Kommunen vurderer, at det ligger så langt væk, at ammoniakemission fra hesteholdet ikke vil påvirke området.

Faktaboks

I Kommuneplan'16 for Skanderborg Kommune, er der fastsat mål for naturen i kommunen. Planlægningen af det åbne land, er en afvejning mellem benyttelse og beskyttelse. Kommunen skal derfor fastsætte niveauet for naturbeskyttelsen. Den skal som minimum være i overensstemmelse med EU's naturbeskyttelsesdirektiver, internationale naturbeskyttelseskonventioner og den nationale lovgivning.

De vigtigste naturområder er § 3-områder, der er målsat i A, B og C, jævnfør kommunens naturkvalitetsplanlægning samt kommunens Natura 2000-områder.

De vigtigste naturområder er typisk naturområder, som rummer sjældne arter, sjældne naturtyper eller naturtyper, som udgør et vigtigt element som kildeområde for dyr og planter i kommunens netværk af spredningsveje for dyr og planter.

Faktaboks

En skov er defineret som et areal, der er større end ½ ha og mere end 20 m bred, som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer.

En skov er ammoniakfølsom, når:

- der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Årsagen til at gamle skove er ammoniakfølsomme er, at både løv- og nåleskov har en tålegrænse for kvælstofdeposition på 10-20 kg N/ha/ år. Det, som kan skades i skoven, er dels vækstforhold og plantearter via ændringer i jordbundskemien, dels andre følsomme organismer, og endelig i ekstreme tilfælde selve træernes bladvæv og andre planters væv.

Ændring af jordbundskemien har normalt kun uvæsentlig betydning i skov plantet på tidligere landbrugsjord, idet den tidligere kalkning, pløjning og gødskning under landbrugsdyrkningen modvirker ændringerne. I gamle skovområder, som ikke er etableret på tidligere landbrugsjord i de sidste par hundrede år, er jordbunden derimod følsom.

Skov opstået ved tilgroning af naturarealer for mindre end ca. 200 år siden indtager en mellemstilling. Ved en vurdering af ammoniakfølsomhed har det derfor betydning, om skoven har en jordbund, som har båret skov i kort eller lang tid. Jo længere tid, des mere følsom. Hvis jordbunden har været dyrket som landbrugsjord, inden skoven blev etableret og inden for de sidste par hundrede år, er jordbunden mindre følsom.

For at kunne afklare om en skov er ammoniakfølsom, indhentes yderligere oplysninger. Jf. den ovenfor nævnte definition på ammoniakfølsom skov er det således nødvendigt at indhente oplysninger om, hvorvidt der har været skov på arealet i lang tid (mere end 200 år), eller at indhente oplysninger om, hvorvidt der er naturskovsindikerende eller gammelskovsarter i skoven.

Oplysninger om hvilke skove, der har gammel skovjordbund, må sammenstilles ud fra tilgængeligt kortmateriale. Hvis skoven både findes på kort fra ca. 200 år siden og i dag, og der ikke er kort, der viser, at skoven i mellemtiden var væk i en periode, må skoven anses for at have gammel skovjordbund. Selve træernes alder i skoven spiller kun en rolle, hvis nogle af dem er over 200 år. I så fald er der også tale om gammel skovjordbund. Oplysninger om hvilke skove, der er selvgroede på tidligere uopdyrket naturareal, må søges på tilsvarende vis ved at sammenholde data fra kort.

Desuden vil der være tale om en ammoniakfølsom skov, hvis den rummer en eller flere af de arter, der er naturskovindikerende eller gammelskovsarter, og som er på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovloven. Det følger heraf, at en skov godt kan være ammoniakfølsom, fordi den rummer naturskovindikerende eller gammelskovsarter, selv om der ikke har været skov på arealet i meget lang tid – mere end 200 år. I de fleste tilfælde vil en skov, der rummer sådanne arter, dog være en gammel skov.

2.9 Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

2.9.1 Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegninger og beskyttelseshensyn i kommuneplanen og fredninger m.v. Det vil sige, at ny-byggeri skal vurderes i forhold til relevante bygge- og beskyttelseslinjer, fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger, fredede områder samt landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Faktaboks

Bevaringsværdige landskaber

Landskaberne i Skanderborg Kommune er meget varierende med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede dallandskab øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med hede og plantager vest for højderyggen. De bevaringsværdige landskaber i kommunen er udpeget i kommuneplanen ud fra forskellige grundlag, hvorfor de forskellige tiltag, for at beskytte dem, ikke er ens.

I Kommuneplanen for Skanderborg Kommune er der udpeget bevaringsværdige landskaber, hvor der er tale om både "værdifulde landskaber" og "uforstyrrede landskaber", som i nogle områder er sammenfaldende.

I kommuneplanen er der foretaget en afvejning af landskabsinteresserne i hele kommunen. Det betyder, at det er de vigtigste landskabelige bevaringsværdier i kommunen, der skal bevares og beskyttes. Det vil sige de landskaber, der i kraft af dramatik, mangfoldighed eller monoton besidder en særlig fortælleleværdi, æstetisk værdi eller rekreativ værdi.

De "*værdifulde landskaber*" er landskaber, som rummer en stor fortælleleværdi, f.eks. ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, bakkeøerne på smeltevandssletterne samt hederne og plantagerne. I de værdifulde landskaber kan man ofte aflæse hvordan landskabet et skabt, f.eks. er Søhøjlandet mod øst stærkt præget af den sidste istid, isens bevægelser og isens afsmeltning.

De "*uforstyrrede landskaber*" er landskaber, som generelt er almindelige, sammenhængende landskabsområder i det åbne land og er præget af landbrug og skovbrug, mindre landsbyer, bebyggelser og småveje m.m., spredt i landskabet. At landskabet er uforstyrret betyder, at landskabet som udgangspunkt, ikke er visuelt og støjmessigt påvirket af større tekniske anlæg som f.eks. større el-ledningsnet, veje, store produktionsanlæg, vindmøller, master, større virksomheder og større by- og sommerhusområder.

Geologiske værdier

I Kommuneplanen for Skanderborg Kommune er der også udpeget "*geologiske bevaringsværdier*".

Geologiske værdier omfatter lag i jorden eller sammenhængende landskabsformer, også kaldet profiler. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn natur og kultur. Skanderborg Kommune rummer fortællingen om isens betydning for landskabets dannelse. "Det midtjyske Søhøjland" mellem seneste istids hovedopholdslinje og den Østjyske Israndslinje.

Det ønskede ny-byggeri består af læskur 4 og en ny ridebane. Derudover mangler de øvrige læskure en byggetilladelse, selvom de er opført. Alle anlæg vil komme til at ligge/ligger i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger.

Læskur 4 opføres nord for læskur 1. Begge ligger direkte op ad vest-siden af ridehallen (tidligere maskinhus).

Læskur 2 og 3 ligger umiddelbart øst for tilkørselsvejen, i mindre folde og anvendes til vinter-ophold for shetlandsponyer og tinker-ponyer.

Den nye ridebane etableres umiddelbart syd for vinter-foldene. De eksisterende læhegn omkring og inden for ejendommen bevares.

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer, men inden for et område, som i Kommuneplanen er udlagt med særlig landskabelig interesse.

Hestestaldene er indrettet eksisterende bygninger, som tidligere var svinestalde. Ridehallen er indrettet i det tidligere maskinhus. Kommunen vurderer, at der hensigtsmæssigt så vidt muligt, at benytte de eksisterende bygninger på ejendommen, frem for at bygge nyt.

Da de nye læskure og ridebanen alle etableres/er etableret i tilknytning til de eksisterende bygninger, er forholdsvis små og ligger inden for læhegnet som omkranser hele ejendommen, er det kommunes vurdering, at de landskabelige interesser i området er upåvirkede af byggeriet.

2.9.2 Kulturhistorie, geologiske interesser og fredninger

Ejendommen ligger uden for områder udpeget med kulturhistoriske og geologiske interesser i kommuneplanen. Ejendommen og de anlæg som er vurderet i denne afgørelse ligger uden for fredningen Vester mølle Vest. Den eksisterende ridebane ligger inden for denne fredningen og behandles i en særskilt sag.

Faktaboks

Landskabet i Skanderborg Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype.

Udpegningen betyder ikke, at der ikke kan ske udvikling inden for eller umiddelbart uden for de udpegede værdier. Det skal dog sikres, at udviklingen sker med viden om, og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier så det undgås, at de kulturhistoriske elementer og spor går tabt og bliver forringet.

Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Skanderborg Kommune udpeget "bevaringsværdigt kulturmiljø".

